

Anonimna pisma in učiteljevanje

dr. Andreja Sinjur, učiteljica, OŠ Dušana Bordona Semedela Koper

V današnji dobi demokracije in digitalizacije se zdi, da je dovoljeno prav vse. Demokracija in svoboda govora nam dajeta pravico, da izražamo svoje mnenje, nikakor pa nam ne dajeta pravice, da se poslužujemo anonimnih pisem, v katerih žalimo, grozimo oz. verbalno napadamo naslovnika. Takšna pisma so običajno posledica različnih zamer, strasti, hudobije, sovraštva in pohlepa. Najlažje je preleti svoj gnev na kos papirja in ga nepodpisanega nasloviti žrtvi. V tistem trenutku se pošiljatelj verjetno ne sprašuje o morebitnih posledicah za naslovnika. Vse prepogosto si jemljemo pravico do uporabe besed in vse prepogosto nočemo prevzeti nikakršne odgovornosti, ki bi jo prineslo neposredno soočenje z naslovnikom anonimnega pisma. Pa je res, da anonimna pisma pošiljajo le zagrenjeni, osamljeni, maščevalni in hudobni ljudje? Ne gre za retorično vprašanje.

Anonimna pisanja so vsa pisanja, ki jih pisci iz določenih razlogov niso podpisali, pogojno k njim lahko prištevamo tudi pisanja, pod katera so se podpisali z izmišljenim ali lažnim imenom, psevdonomom, za katerega se ne da ugotoviti, kateri osebi pripada. Je pisanje, ki naslovniku/prejemniku onemogoča neposreden stik z avtorjem, ki zaupa papirju ali drugemu mediju tisto, kar si ne upa povedati na glas, ker ve, da je neresnično, netačno, nedokazljivo, hudo bremeni neko osebo ali več oseb, je vulgarno, nespodobno itd.

Kdo še ni slišal za anonimna pisma ali še bolje, koliko nas je takih, ki smo vsaj enkrat v življenju dobili napisano grožnjo nekoga, ki je hotel/želel ostati neimenovan oz. anonimen? Anonimnost je v današnjem, sodobnem, digitaliziranem, po-

trošniškem in stresnem svetu še kako prisotna. Na eni strani poudarjamo demokracijo, svobodo govora in izražanja, na drugi pa si ne upamo odkrito povedati, kaj si zares mislimo, in se zato raje poslužujemo nepodpisanih, anonimnih pisem ali kar anonimk, kot jih danes imenujemo. Na to problematiko me je opozorilo še eno od mnogih anonimnih pisem, ki jih dobivamo učitelji. Veliko anonimnih pisem je namreč naslovljenih prav na pedagoške delavce, v času koronavirusne epidemije tudi na zdravstvene, in zanimivo je, da o tej tematiki ni zaslediti veliko v javnosti. Govorimo le o epidemiji, politiki, črni kroniki, vremenu, nepomembnih dogodkih in anonimna pisma, ki so za učitelja lahko zelo travmatična izkušnja, tako še naprej ostajajo anonimna. Na tem mestu se mi poraja kar nekaj vprašanj. Ali so anonimna pisma

res posledica zagrenjenih ljudi, ki so ujeti v črno-bele predstave o svetu? Ali avtorji anonimnih pisem resno mislijo, ko pravijo, da nekateri učitelji nismo primerni za poučevanje ali gre le za osebno maščevanje in hudobijo? Ali anonimna pisma z nekatero svojo vsebino samo opozarjajo na napake šolskega sistema, v katerega smo ujeti učitelji? Ali je res vse neresnično, kar napiše avtor anonimnega pisma?

Če bi bilo prav vse neresnično, netočno, nedokazljivo, zakaj potemtakem avtor besedila porabi toliko svojega časa in osebne energije? Zakaj si potem avtor besedila vzame toliko časa, da besedilo napiše, natisne, kupi kuverto, nalepi znamko, odide do poštne nabiralnika in ga pošlje naslovniku? Ali gre res samo za osebno maščevanje, grožnjo, hudobijo ali celo neuravnovešenost? Zasledila sem podatek, da po nekaterih ocenah desetina anonimk vsebuje dokazljive podatke. Torej mogoče pa anonimna pisma le niso samo posledica zagrenjenih, osamljenih, hudobnih, neuravnovešenih in maščevalnih ljudi. Torej mogoče pa le ni vse izmišljeno. Še star pregovor pravi: »Kjer je dim, je tudi ogenj.«

Ne glede na to še vedno obstaja dejstvo, da lahko prejem anonimnega pisma povzroči veliko nelagodje, šok, travmatično doživetje ali v najhujšem

primeru celo smrt oz. samomor. Če je vsebina pisma naslovljena naslovnikovemu, v našem primeru pedagoškemu procesu, torej poučevanju/učiteljevanju, in govori o njegovem slabo opravljenem pedagoškem delu, potemtakem lahko (ni pa nujno) naslovnik le malce »pretrese« svoje pedagoške izkušnje, se posvetuje s svojimi kolegi, opravi samoevalvacijo in/ali inter/supervizijo. Če pa govori o njegovih značajskih posebnostih, potemtakem se lahko le nasmeje. Avtorji anonimnih pisem si namreč vse prepogosto drznejo vmešavati v učiteljev značaj, v njegovo zasebno življenje in delovanje zunaj šole ter nato vse skupaj pomešajo. Ne znajo ločiti med slabo opravljenim pedagoškim delom in med značajskimi posebnostmi. In prav zato lahko naslovnik anonimnega pisma doživi travmatično izkušnjo, saj je ravno osebni značaj tisti, ki nas loči od drugih. Zato nasvet vsem tistim, ki pišete anonimna pisma: Kritizirajte ali bolje rečeno – spoštljivo izrazite svoje mnenje o učiteljevem delu in ne o njegovih značajskih posebnostih, saj s tem mečete senco le nase in s tem kažete na svoje značajske slabosti. Saj veste, kako pravijo: »Svoje napake vidimo na drugih ljudeh«. Pa ne samo to. Kaj za božjo voljo zares nimate svojega življenja, da se morate ukvarjati z našim? In še tolažba vsem tistim, ki prejimate taka pisma: Anton Martin Slomšek je že konec 18. stoletja rekel: »Idealna podoba, kjer bi ustrezal vsem ljudem, ne obstaja.«